

- vedoucím odborů sociálních věcí krajských úřadů a Magistrátu hl. města Prahy
- tajemníkům obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a obecních úřadů

Váš dopis značky ze dne Naše č. j.
MPSV-2020/44229-231

Vyřizuje
Eva Košatková

V Praze dne

Věc: Stanovisko k určení platových tříd u zaměstnanců zařazených v orgánech sociálně-právní ochrany dětí na úrovni územních samosprávných celků k výkonu sociálně-právní ochrany

Odbor rodinné politiky a ochrany práv dětí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) vydává stanovisko ke stanovení platových tříd u zaměstnanců obcí a krajů zařazených do obecních úřadů (dále jen „OÚ“), obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (dále jen „OÚ ORP“) a krajských úřadů (dále jen „KÚ“), kteří zabezpečují výkon státní správy v rámci přenesené působnosti na úseku sociálně-právní ochrany (dále jen „SPO“).

Stanovisko navazuje na změnu právní úpravy, která byla provedena nařízením vlády č. 352/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. 1. 2020. Tímto nařízením doznala zejména právní úprava týkající se určování platových tříd u zaměstnanců orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) na úrovni OÚ a OÚ ORP výraznějších změn. Nadále však platí obecná zásada vycházející z § 123 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce a z § 3 nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, podle níž je určení platové třídy u zaměstnance plně v kompetenci zaměstnavatele, který využívá jako vodítka k zařazení nejnáročnější pracovní činnost, jejíž výkon po zaměstnanci na dané pozici požaduje. Stanovisko MPSV je tedy doporučením pro vedení úřadů ke stanovení platových tříd u zaměstnanců, kteří zde vykonávají SPO.

Právní úprava pracovních činností týkajících se SPO byla provedena v nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě (dále jen „katalog prací“) v díle 2.10 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA u povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, a to vzhledem k tomu, že jsou činnosti zaměstnanců územních samosprávných celků vykonávané na tomto úseku výkonem

státní správy v přenesené působnosti ve smyslu ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů. Zvláštním právním předpisem, který upravuje úkoly územních samosprávných celků na úseku SPO, je především zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „zákon o SPOD“), kde je rovněž v § 58a uvedeno, že jsou působnosti stanovené KÚ, OÚ ORP a OÚ podle tohoto zákona výkonem přenesené působnosti.

Úkoly plněné územními samosprávnými celky na úseku SPO prostřednictvím zaměstnanců krajů a obcí zařazených v KÚ, OÚ ORP a OÚ k výkonu této agendy tedy bezpochyby svým charakterem odpovídají okruhu pracovních činností vymezených v katalogu prací v díle 2.10 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOPRÁVA¹, a to včetně aplikace nástrojů sociální práce využívaných při výkonu veřejnoprávní ochrany dětí (tj. vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny, zpracování individuálního plánu ochrany dítěte, realizace případových konferencí, poradenská činnost, apod.), pro jejichž výkon musí tito zaměstnanci splňovat kvalifikační předpoklady k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“), jak to vyplývá i z kritéria 5a) standardů kvality uvedeného v příloze č. 1 vyhlášky č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „vyhláška č. 473/2012 Sb.“).

1. Určení platové třídy u zaměstnanců zařazených v OÚ ORP k výkonu SPO

U zaměstnanců, kteří zabezpečují výkon SPO na úrovni OÚ ORP, se s ohledem na právní úpravu katalogu prací, účinnou od 1. 1. 2020, doporučuje, aby byli ti pracovníci, kteří plní v návaznosti na kritérium 8c) standardů kvality funkci koordinátora případu, a s uplatněním metody case managementu řídí průběh poskytování SPO při řešení případu ohroženého dítěte, pravidelně vyhodnocují situaci dítěte a jeho rodiny, zpracovávají individuální plán ochrany dítěte a pořádají za účelem koordinace podpory rodiny případové konference, zařazení u povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 11. platové třídě, kde jsou v souvislosti s SPO stanoveny tyto nejnáročnější pracovní činnosti:

¹ Ve Stanovisku k určení platových tříd u sociálních pracovníků orgánů sociálně-právní ochrany dětí zařazených k výkonu sociálně-právní ochrany na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností č.j.: 2018/62891-231 ze dne 13. 7. 2018 bylo s ohledem na předchozí právní úpravu katalogu prací doporučováno, aby byli sociální pracovníci OSPOD zařazeni podle katalogu prací v díle 2.08 SOCIÁLNÍ SLUŽBY u povolání 2. 08. 02 SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK v 11. platové třídě za předpokladu, že bude zaměstnavatelem vyhodnoceno, že vykonávají pracovní činnosti, které svým charakterem odpovídají činnostem vymezeným v této platové třídě. Od tohoto doporučení, které se vztahovalo k předchozí právní úpravě katalogu práci, se nyní ustupuje, neboť byly pracovní činnosti reflektující kompetence OÚ ORP při výkonu SPO doplněny do katalogu prací, účinného od 1. 1. 2020, do dílu 2.10 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOPRÁVA u povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 11. platové třídě, kam vzhledem k tomu, že jsou výkonem státní správy v rámci přenesené působnosti, spíše patří.

10. Vyhodnocování situace dítěte a jeho rodiny z hlediska posouzení, zda se jedná o ohrožené dítě, a využívání nástrojů sociální práce ke koordinaci řešení situace ohroženého dítěte².
11. Provádění a koordinace opatření směřujících k odstranění nebo zmírnění nepříznivých vlivů působících na vývoj dítěte, zpracovávání stanovisek a návrhů řešení situace dítěte v konfliktu se zákonem (sociální kuratela pro děti a mládež).
12. Posuzování a zpracovávání stanovisek k žádostem o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče a sledování vývoje dětí, které byly do náhradní rodinné péče svěřeny. Vyhodnocování situace dítěte v pěstounské péči, vytváření a koordinace plánu průběhu pobytu dítěte v pěstounské péči, provádění dohledu nad pěstounskou péčí, poskytování poradenství a zprostředkování odborné pomoci dítěti, osobám pečujícím a osobám v evidenci.
13. Poskytování pomoci dětem vystaveným tělesnému nebo duševnímu násilí a dětem, na kterých byl spáchán trestný čin, poskytování krizové intervence, uplatňování a koordinace opatření na ochranu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí ve spolupráci se subjekty zapojenými do řešení situace dítěte.

Z formulace zmíněných pracovních činností rovněž vyplývá, že by měli být stejným způsobem do 11. platové třídy zařazeni i sociální pracovníci OSPOD, kterým byl svěřen v náplni práce výkon specializovaných agend uvedených v kritériu 4c) standardů kvality SPO, tj. výkon agendy sociální kurately pro děti a mládež (pracovní činnost č. 11), náhradní rodinné péče (pracovní činnost č. 12) a ochrany týraných a zneužívaných dětí (pracovní činnost č. 13).

Pracovní činnost č. 12 odpovídá také doprovázení, které zajišťují zaměstnanci zařazení v OÚ ORP k výkonu SPO, a to buď na základě dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené mezi tímto úřadem a osobami pečujícími či osobami v evidenci, nebo na základě správního rozhodnutí úřadu upravujícího práva a povinností spojené s výkonem pěstounské péče³.

² Do okruhu těchto nástrojů využívaných při práci sociálními pracovníky OSPOD OÚ ORP patří pravidelné vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny podle § 10 odst. 3 písm. c) zákona o SPOD; zpracování individuálního plánu ochrany dítěte na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny podle § 10 odst. 3 písm. d) zákona o SPOD; pořádání případových konferencí pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin podle § 10 odst. 3 písm. e) zákona o SPOD.

³ Zde bude sociální pracovník zařazený k výkonu SPO na úrovni OÚ ORP (popř. i na úrovni OÚ), který na základě dohody o výkonu pěstounské péče, či správního rozhodnutí doprovází, plnit funkci klíčového sociálního pracovníka, obdobně jako je tomu u klíčového sociálního pracovníka pověřené osoby, který v návaznosti na kritérium 9 c) uvedené v příloze č. 2 vyhlášky č. 473/2012 Sb. řídí a odpovídá za průběh poskytování SPO, provází dítě, osobu pečující nebo osobu v evidenci po dobu poskytování SPO. Jeho úkolem je společně s klienty naplňovat uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče a pracovat s nimi tak, aby byly naplněny jejich zájmy, práva a potřeby. Byť je kritérium závazné pro doprovázející pověřené osoby, lze jej aplikovat i při vysvětlení role doprovázejícího sociálního pracovníka zařazeného na OÚ ORP a OÚ k výkonu SPO.

Na úrovni OÚ ORP mohou SPO vykonávat i sociální pracovníci, kterým není svěřen výkon specializované agendy, a zároveň neplní funkci koordinátora případu ohroženého dítěte. Pokud se tito pracovníci pouze dílčím způsobem podílejí v rámci veřejnoprávní ochrany dětí na řešení situace konkrétních dětí, či vykonávají veřejné poručenství a opatrovnictví dětí dle § 17 zákona o SPOD, potom odpovídá charakteru těchto nejnáročnějších pracovních činností jejich zařazení v povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 10. platové třídě, kde jsou v oblasti SPO vymezeny tyto pracovní činnosti:

2. Zajišťování sociálně-právní ochrany dětí.
7. Vyhledávání ohrožených dětí, kterým je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí, a fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny, posuzování situace dítěte a jeho rodiny z hlediska přičin nepříznivé sociální situace ohrožující práva a zájmy dětí a narušující funkce rodiny a poskytování nebo zprostředkování poradenství a pomoci dětem, rodičům a jiným osobám zaměřené na řešení problémů souvisejících s péčí o dítě a s jeho výchovou. Sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče a výkonu práv a povinností pečujících osob.
9. Výkon veřejného poručenství a opatrovnictví dětí.

Osobní výdaje spojené se zařazením zaměstnanců vykonávajících SPO na úrovni OÚ ORP do 10. a 11. platové třídy lze samozřejmě hradit ze zvláštní účelové dotace MPSV určené obcím s rozšířenou působností a hl. městu Praze. Osobní výdaje na sociální pracovníky zařazené na úrovni OÚ ORP k výkonu SPO, kteří na základě uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče či správního rozhodnutí úřadu doprovází osoby pečující či osoby v evidenci, by měly být hrazeny primárně ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče podle § 47d zákona o SPOD.

2. Určení platové třídy u zaměstnanců zařazených v OÚ k výkonu SPO

Východiskem k určení platové třídy u zaměstnanců OÚ, jejichž pracovní místa jsou v rámci organizační struktury úřadu vyčleněna k výkonu SPO, jsou kompetence, které jsou úřadu na této úrovni svěřeny zákonem o SPOD. Těmto kompetencím odpovídá zařazení zaměstnanců k povolání 2. 10. 13 REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 10. platové třídě, kde jsou vymezeny v rámci SPO tyto nejnáročnější pracovní činnosti:

2. Zajišťování sociálně-právní ochrany dětí.
7. Vyhledávání ohrožených dětí, kterým je třeba zajistit péči v náhradním rodinném prostředí, a fyzických osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny, posuzování situace dítěte a jeho rodiny z hlediska přičin nepříznivé sociální situace ohrožující práva a zájmy dětí a narušující funkce rodiny a poskytování nebo zprostředkování poradenství a pomoci dětem, rodičům a jiným osobám zaměřené na řešení problémů souvisejících s péčí o dítě a s jeho výchovou. Sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče a výkonu práv a povinností pečujících osob.

zaměřené na řešení problémů souvisejících s péčí o dítě a s jeho výchovou. Sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče a výkonu práv a povinností pečujících osob.

Pokud sociální pracovníci zařazení v OÚ k výkonu SPO zajišťují doprovázení na základě uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče, pak by měly být zařazeni srovnatelným způsobem jako je tomu u sociálních pracovníků doprovázejících osoby pečující a osoby v evidenci na úrovni OÚ ORP, kdy doprovázení odpovídá nejnáročnější pracovní činnosti č. 12 uvedené u povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 11. platové třídě. Osobní výdaje na tyto doprovázející sociální pracovníky by měly být opět hrazeny ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

K úhradě osobních výdajů na ostatní zaměstnance zařazené na úrovni OÚ k výkonu SPO slouží příspěvek na plnění úkolů obcí v přenesené působnosti podle § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, který je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy, včetně mzdových a provozních výdajů vázaných na zaměstnance vykonávající na úrovni OÚ státní správu.

3. Určení platové třídy u zaměstnanců zařazených v KÚ k výkonu SPO

Právní úprava katalogu prací týkající se určování platových tříd u zaměstnanců krajů zařazených do KÚ k výkonu SPO zůstává v jeho současném znění, účinném od 1. 1. 2020, nezměněna. Kompetencím krajského úřadu na úseku SPO odpovídá zařazení v díle 2.10 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA u povolání 2. 10. 13 REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 11. platové třídě, kde jsou pro tuto oblast vymezeny tyto nejnáročnější pracovní činnosti:

6. Kontrola, metodické usměrňování a koordinace výkonu sociálně-právní ochrany dětí nebo výkonu sociální práce v působnosti obce s rozšířenou působností, kraje nebo hlavního města Prahy.
7. Odborné posuzovaní žadatelů a dětí pro potřeby zprostředkování náhradní rodinné péče krajským úřadem, výběr vhodných osvojitelů a pěstounů pro konkrétní dítě, zajišťování poradenské pomoci osvojitelům a pěstounům, zajišťování agendy pověřování k výkonu sociálně-právní ochrany dětí právnickými a fyzickými osobami včetně kontroly pověřených osob.

U zaměstnanců zařazených v KÚ k výkonu SPO, kteří na základě dohody o výkonu pěstounské péče uzavřené mezi úřadem a osobami pečujícími či osobami v evidenci, zajišťují doprovázení, lze opět při stanovení platové třídy aplikovat pracovní činnost č. 12 uvedenou v katalogu prací u povolání 2. 10. 13. REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ v 11. platové třídě. Obdobně zde platí, že by měly být osobní výdaje na tyto zaměstnance hrazeny ze státního příspěvku na výkon pěstounské péče.

Řeší-li zaměstnanci kraje zařazení do KÚ k výkonu SPO složité koncepční úkoly (např. přípravu koncepčních plánů a strategií zaměřených na transformaci systému péče o ohrožené děti v kraji či přípravu, koordinaci a realizaci aktivit v rámci individuálních projektů kraje zaměřených na optimalizaci péče o ohrožené děti a jejich rodiny v jeho správním obvodu), pak je v katalogu prací otevřena možnost zařazení těchto zaměstnanců u povolání 2. 10. 13 REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ do 12. platové třídy, kde je pro tyto účely vymezena tato nejnáročnější pracovní činnost:

2. Tvorba koncepce a koordinace metod sociální práce, SPO nebo veřejného opatrovnictví v působnosti kraje nebo hlavního města Prahy.

K úhradě osobních výdajů na tyto zaměstnance slouží příspěvek na plnění úkolů v přenesené působnosti podle § 29 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, který je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy, včetně mzdových a provozních výdajů vázaných na zaměstnance vykonávající na úrovni KÚ státní správu.

Dovoluji si Vás také upozornit na to, že lze do příslušné vyšší platové třídy zařadit všechny zaměstnanci krajů a obcí zařazené v KÚ, OÚ ORP a OÚ k výkonu SPO, kteří současně splňují kvalifikační předpoklady k výkonu povolání sociálního pracovníka, včetně podmínky odborné způsobilosti dle § 110 odst. 4 zákona o sociálních službách. Do 10., 11. a případně i do 12 platové třídy (na úrovni KÚ) lze zařadit nejen pracovníky, kteří získali odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka absolvováním vyššího odborného vzdělání či vysokoškolského vzdělání ve studijních oborech vymezených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona o sociálních službách. Do těchto platových tříd lze zařadit i ty zaměstnance, kteří splnili podmínu odborné způsobilosti k výkonu povolání sociálního pracovníka na základě § 110 odst. 4 písm. c) a d) zákona o sociálních službách, která byla účinná do 31. 12. 2016, na základě něhož splnil tuto podmínu ten, kdo:

- c) absolvoval akreditované vzdělávací kurzy v oblastech uvedených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona o sociálních službách v celkovém rozsahu nejméně 200 hodin a doložil praxi při výkonu povolání sociálního pracovníka v délce trvání nejméně 5 let, za podmínky ukončeného vysokoškolského vzdělání v oblasti studia, která není uvedena v ustanovení § 110 odst. 4 písm. b) tohoto zákona⁴,

⁴ Uznat lze pouze ty kurzy, které byly akreditované u MPSV, a které byly uskutečněny k datu 31. 12. 2013. Povolání sociálního pracovníka musela osoba vykonávat k datu 1. 1. 2007, a zároveň ho vykonávala nejméně 5 let do data 31. 12. 2013 (doba mateřské, rodičovské dovolené a pracovní neschopnosti se do odpracovaných let nezapočítává a pracovník musí doložit od kdy, do kdy dovolenou čerpal nebo pobíral dávky nemocenského pojištění).

- d) absolvoval akreditované vzdělávací kurzy v oblastech uvedených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona o sociálních službách v celkovém rozsahu nejméně 200 hodin a doložil praxi při výkonu povolání sociálního pracovníka v délce trvání nejméně 10 let, za podmínky středního vzdělání s maturitní zkouškou v oboru sociálně právním, ukončeném nejpozději 31. prosince 1998⁵.

Obě ustanovení se nadále aplikují u sociálních pracovníků, kteří vykonávali činnosti sociálních pracovníků před 31. 12. 2016, a to v návaznosti na přechodné ustanovení Čl. II odst. 7 zákona č. 254/2014 Sb., z něhož vyplývá, že se odborná způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka získaná podle § 110 odst. 4 písm. c) nebo d) zákona o sociálních službách, ve znění účinném přede dnem 1. 1. 2017, považuje za splněnou i po tomto dni.

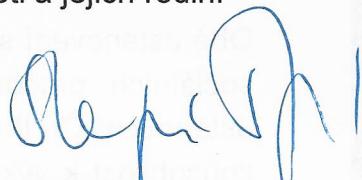
Výkonem prací zařazených ve vyšší platové třídě lze pověřit i ty sociální pracovníky vykonávající na úřadě SPO, kteří splnili podmítku odborné způsobilosti k výkonu povolání na základě ustanovení § 110 odst. 4 písm. d) zákona o sociálních službách, účinného do 31. 12. 2016, byť dosáhli pouze středoškolské úrovně vzdělání. Tento postup je umožněn na základě § 3 odst. 3 nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o *platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě* (dále jen „nařízení vlády č. 341/2017 Sb.“), podle něhož může zaměstnavatel výjimečně zařadit zaměstnance do platové třídy, pro kterou nesplňuje kvalifikační předpoklady dle § 2 tohoto nařízení (vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání pro 10. platovou třídu a vysokoškolské vzdělání pro 11. a 12. platovou třídu), a to za předpokladu, že zvláštní právní předpis vyžaduje pro výkon práce na dané pozici nižší úroveň vzdělání nebo stanoví jiný kvalifikační předpoklad. Toto výjimečné zařazení může trvat neomezenou dobu a není limitováno dobou 4 let ve smyslu § 3 odst. 4 nařízení vlády č. 341/2017 Sb. Při určování platových tříd u sociálních pracovníků zařazených na úřadě k výkonu SPO tedy není rozhodující splnění kvalifikačních předpokladů podle § 2 nařízení vlády č. 341/2017 Sb., ale splnění odborné způsobilosti k výkonu povolání sociálního pracovníka podle § 110 odst. 4 zákona o sociálních službách, který je dle kritéria 5a) zvláštním právním předpisem upravujícím kvalifikační předpoklady k výkonu SPO, a to i v návaznosti na § 1 odst. 2 tohoto zákona, z něhož vyplývá, že zákon o sociálních službách upravuje předpoklady k výkonu povolání sociálního pracovníka, pokud vykonává činnosti i v oblasti SPO.

Závěrem bych chtěla v souvislosti s novou právní úpravou pracovních činností týkajících se výkonu SPO, uvedených v katalogu prací v díle 2.10 STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA u povolání 2. 10. 13 REFERENT SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, požádat vedení příslušných úřadů o provedení revize a případně i úpravy v určení platových

⁵ Uznat lze pouze ty kurzy, které byly akreditované u MPSV, a které byly uskutečněny k datu 31. 12. 2016. Povolání sociálního pracovníka musela osoba vykonávat k datu 1. 1. 2007, a zároveň ho vykonávala nejméně 10 let do data 31. 12. 2016 (doba mateřské, rodičovské dovolené a pracovní neschopnosti se do odpracovaných let nezapočítává a pracovník musí doložit od kdy, do kdy dovolenou čerpal nebo pobíral dávky nemocenského pojistění).

tříd u zaměstnanců zařazených v úřadě k výkonu SPO. Podle poznatků MPSV totiž ještě nedošlo na některých úřadech k jejich přeřazení do odpovídajících platových tříd. Děkuji Vám tímto i za spolupráci v této oblasti, která je důležitá z hlediska zajištění odpovídajícího personálního zabezpečení výkonu SPO, které je nezbytným předpokladem dostupnosti a kvality péče o ohrožené děti a jejich rodin.

S pozdravem

Mgr. Martina Štěpánková Štíbrová
ředitelka odboru rodinné politiky
a ochrany práv dětí

OHC doloženo v